

CÀPSULA: ENCONTRES I DESENCONTRES DE L'EDUCACIÓ SOCIAL EN EL TREBALL AMB GENT GRAN

DIA I HORA: Dijous, 11 de febrer, a les 18.00 h

ESPAI: Plataforma virtual

PONENTS: **Carlota Domingo**, educadora social i extrebballadora en l'àmbit de la gent gran, **Sergio Pérez Aguado**, educador social a la Residència Llegat Roca i Pi de Badalona, **Esther Homedes** de la Fundació Lluís Artigues, i **Núria Gallart**, educadora social i extrebballadora en l'àmbit de la gent gran. Actualment és treballadora social al servei d'urgències de l'Hospital Universitari Arnau de Vilanova de Lleida.

CONDUEIX L'ACTIVITAT: Pep Guasch, tècnic de projectes del CEESC

RELATORA: María Vázquez

☰ Càpsules d'Educació Social del CEESC

En una conversa a dues bandes amb professionals joves que treballen o han treballat en l'àmbit de la gent gran, descobrirem els encontres i els desencontres del treball en aquest sector. El que és satisfactori i imprescindible en contraposició al poc reconeixement del sector, un dels que ha estat més exposat i discutit en temps de pandèmia.

Ens informarem, també, amb l'exemple de la Fundació Lluís Artigues, de què és una entitat tutelar per a les persones que tenen modificada la seva capacitat d'obrar en el cas, per exemple, d'alguna malaltia associada a l'envelliment. I es mostraran les diferents figures legals i de suport que s'ofereixen a la gent gran per assolir una qualitat de vida i benestar.

D'altra banda, es mostrarà el treball premiat de la col·legiada Núria Gallart, que posa de manifest la necessitat de formació i informació al voltant de la mort i del Document de Voluntats Anticipades dins d'un centre

residencial, tant per part de professional com de residents on s'evidencia la importància de l'equip social, per les seves capacitats de comunicació i mediació, com un recurs idoni per garantir els drets de les persones, i fer front als problemes ètics i a les decisions que involucren els processos d'atenció anticipada en l'envelliment i en la mort.

CITES DELS PONENTS A DESTACAR:

- “Sense la figura de l'educador la dignitat del resident queda relegada a un segon pla, ja que no es té en compte aquesta part més emocional”. *Carlota Domingo.*
- “Quan sigui gran vull que algú em tracti com jo tracta als usuaris. És important cuidar i acompanyar la gent gran, ells ho necessiten”. *Sergio Pérez.*
- “El document de voluntat anticipada dins d'un centre residencial constitueix una eina de prevenció i bon tracte vers la persona gran, i suposa una protecció i una garantia de la seva dignitat”. *Núria Gallart.*

REFLEXIONS DELS PARTICIPANTS:

En Pep inicia la Càpsula llançant la següent pregunta als ponents:

Per a vosaltres què significa treballar amb gent gran? Quin missatge llançaríeu a la societat per tal de ressaltar la importància del treball amb gent gran? Es demana als participants que expliquin alguna anècdota.

La Carlota Domingo comença responent que per a ella el treball amb gent gran no és una feina com a tal, sinó una activitat amb la qual gaudeix molt i se sent completament realitzada; té la sort de considerar la seva professió com a tal. Respecte a la importància del treball amb gent gran, donaria del missatge de la importància de donar veu a aquest col·lectiu, així com contribuir a fer-la digna, i a que la gent gran es diverteixi i estigui a gust a les residències.

En Sergio Pérez respon que la seva il·lusió, des de ben entrat a la universitat, era el col·lectiu de gent gran, i que poder fer les pràctiques amb gent gran va confirmar aquest fet. Ara, ja com a professional, sent que el seu dia a dia com a educador social el satisfà molt. Per a ell, la seva feina és un regal i té veritable passió. També li fa pensar que quan sigui gran vol que algú el tracti com ell tracta als usuaris. És important cuidar i acompanyar la gent gran, ells ho necessiten. Quan cuidem l'altre establim un vincle que és la nostra eina de treball. És essencial cuidar aquest vincle per acompanyar. La nostra tasca genera molt impacte en la gent gran. En Sergio ressalta els instants tan emocionants que té amb els usuaris i que doten d'un sentit complet la seva feina.

En Pep explica que a la Carlota la van acomiadar sota el pretext que la seva tasca la podria fer qualsevol altre professional, fisioterapeuta o gerocultor, i reflexiona sobre el fet que això sigui el principal problema, el no reconeixement de la tasca fonamental dels educadors socials dins les residències.

La Carlota respon que efectivament en la majoria de casos és l'educador social qui aporta la tasca més professional a les residències, generant activitats lúdiques, cuidant de la part més emocional del resident i

no només de l'atenció física, i que sense aquesta figura de l'educador, les residències queden sense aportar aquesta feina més afectiva, fet que alhora comporta que sense ella la dignitat del resident queda relegada a un segon pla, ja que no es té en compte aquesta part més sensible. I també explica que la pandèmia ha visibilitzat encara més l'envelliment de la població, però les residències no som hospitals i no estàvem ni podem estar preparats per afrontar una pandèmia perquè queda fora de la nostra àrea.

En Sergio comenta que necessitem una llei més ferma que reguli la nostra professió. Hem d'aconseguir que ens valorin i ens coneguin més, fer-ne difusió. A més, s'hauria de canviar el conveni col·lectiu de les residències, ja que no hi surt la nostra figura professional, només la de tècnic mig. La gent gran són els grans oblidats i quasi invisibles per a la societat. Un aspecte positiu de la pandèmia és que ha ajudat a potenciar el que fem dins les residències, sobretot de cara als professionals que ens envolten; però des de fora les residències han estat criminalitzades i ha augmentat la mala publicitat i una mirada negativa cap als serveis que els atenen. La mala praxis d'algunes residències ens ha donat mala fama, però no és quelcom que es pugui generalitzar.

L'Esther Homedes explica el que fa la fundació on ella treballa i ens comparteix una reflexió sobre el que és la capacitat d'obrar de les persones: la capacitat de poder-se governar, fet que, molts cops, en una persona gran es veu reduïda o impossibilitada, i que provoca que la persona sigui declarada judicialment incapacitada, amb la designació d'una persona que farà la seva tutela o curatela.

També explica la figura de l'assistència, on és la persona qui expressa la seva voluntat que algú la cuidi, però sense treure la seva capacitat de decisió davant processos que afecten la seva vida.

Continua la Núria Gallart, que va rebre el premi pel seu TFG que investiga sobre el document de les voluntats anticipades (final de la vida planificada per la persona). El document de voluntat anticipada s'adreça al metge i és on s'expressen les instruccions de la seva voluntat en cas que es trobi incapacitada, i es designa una persona responsable que vetlli perquè això és compleixi. L'objectiu és unir les preferències de la persona amb els coneixements mèdics i els límits que hi pugui haver.

El document es basa en l'autonomia de la persona i és una eina per garantir que es respecti aquesta última voluntat. El document dins d'un centre residencial és una eina de prevenció i bon tracte vers la persona gran, i suposa una protecció i una garantia de la seva dignitat. Aquest document queda registrat a la història clínica de la persona. La planificació de les voluntats hauria de ser abans de l'ingrés d'una persona a un centre residencial, però la realitat és que en la majoria dels casos es fa un cop la persona ja no és plenament autònoma.

Poder abordar la planificació de les voluntats i establir aquest diàleg amb la persona, o la persona i la família ajuda molt, tant per la persona com per la família. Més que aquest document formal, és el fet de poder donar veu a aquest moment tan important a nivell emocional.

En Pep Ilança una pregunta d'un oient: **Quin és el dia a dia d'un educador en un centre residencial?**

La Carlota respon: gestió del voluntariat i amb entitats externes; coordinació i Planning de les activitats; realització de les activitats i registre. Cada dia és diferent perquè depèn de les necessitats de cada usuari, depèn del que aquell dia sorgeixi dels usuaris.

En Sergi: realització d'activitats lúdiques al principi, per motivar, després repartiment de materials dels familiars i conversa amb cada usuari de forma més individual; realització d'activitats psicoestimulatives, acompanyament emocional, sobretot ara arran de la pandèmia. Portar cafès als que no poden accedir a la planta baixa, atenció individualitzada en cas que s'hagin de fer videotrucades, etc. Presència a la sala de familiars rebent els familiars i fent d'interlocutors.

Entra a la Càpsula en Jose Manuel, i comenta que amb la edat ens tornem invisibles, i hem de reivindicar el treball comunitari, fer més tasca aquí abans d'agafar residència com a únic recurs, i observa que es veu la vulnerabilitat de la gent que és "abandonada" en un centre.

En Jose Manuel també ens parla d'altres opcions, com entitats i col·lectius que ajuden la persona amb un diagnòstic a treballar en la seva pròpia recuperació. Hi ha una manca d'informació general a la societat sobre aquest tema, hem de fer difusió de tots aquests temes a la societat: escoles, centres cívics, etc. Donar a conèixer tot aquell ventall de possibilitats, i que la informació relacionada amb tot això sigui més comuna, que es doni amb més força i en tots els àmbits.

CONCLUSIONS:

Vivim en una societat envellida però que, paradoxalment, no dona veu a la gent gran i que, de fet, la silència. La immediatesa que ens demana el ritme accelerat en el qual la nostra societat viu immersa no té espai per a aquest col·lectiu envellit que funciona a un ritme més lent, i que el que necessita és que ens parem al seu costat i els regalem el temps que ells ja veuen com quelcom de què encara disposen però que està més a prop d'esgotar-se. La figura de l'educador social dins les residències, o d'aquells que treballen per a aquest col·lectiu, dota de qualitat i fa més digna la vida d'aquestes persones, ja que no només ajuden a garantir els drets més bàsics sinó que garanteixen que la part més afectiva i emocional del resident quedi atesa de forma professional, i estan en constant recerca d'allò que pugui suposar una millora en la qualitat de vida de la persona.

PER SABER-NE MÉS...

- [Vídeo de la Càpsula](#)

COL·LEGI D'EDUCADORES I EDUCADORS SOCIALS DE CATALUNYA

Febrer 2021

Barcelona	Girona	Lleida	Camp de Tarragona	Terres de l'Ebre
Aragó, 141-143, 4a 08015 Barcelona 934 521 008 ceesc@ceesc.cat	Ibèria, 4 17005 Girona 972 249 276 girona@ceesc.cat	Rambla Ferran, 32 25007 Lleida 973 289 434 lleida@ceesc.cat	Pau Claris, 2 43005 Tarragona 977 104 081 tarragona@ceesc.cat	Ramon Berenguer IV, 11 43500 Tortosa 935 183 054 terresdelebre@ceesc.cat

www.ceesc.cat

